

Bloemendaal op weg naar goed bestuur

Voorstel voor ondersteunend onderzoek

Menno Ezinga, Mauro Boelens en Hans Boutellier
Kenniswerkplaats Veiligheid & Veerkracht¹

Inleiding

Het lokale bestuur wordt tegenwoordig wel als de eerste bestuurslaag gezien. Gemeenten hebben grote verantwoordelijkheden met navenante risico's. Het gemeentelijk bestuur, inclusief het ambtelijk apparaat, staat in talloze gemeenten onder druk. Het vertegenwoordigt de lokale bevolking, draagt zorg voor de faciliteiten en is tevens verantwoordelijk voor het naleven van de regels en het handhaven van de openbare orde. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en/of versterking van goed lokaal bestuur. In het kader van het BZK-programma Weerbaar Bestuur neemt de gemeente Bloemendaal zich voor in te stemmen met een ondersteunend onderzoek van de Kenniswerkplaats Veiligheid & Veerkracht met als doel te komen tot goed bestuur met het oog op een toekomstbestendig Bloemendaal.

Achtergrond

De kwaliteit van het bestuur staat of valt met integriteit en weerbaarheid van de samenstellende delen. Weerbaarheid, Integriteit en Kwaliteit (WIK) zijn met andere woorden de kernwaarden van goed bestuur. Weerbaarheid staat voor een bestuur waarbij de blootstelling en beïnvloeding van mogelijke negatieve tendensen worden herkend en afgezet tegen de normen die gelden. Integriteit wordt over het algemeen gezien als onkreukbaarheid, waarbij betrokkenen zich niet laten leiden door oneigenlijke belangen. Kwaliteit staat ten slotte voor een openbaar bestuur dat goede voorzieningen en ontwikkelingen faciliteert en negatieve ontwikkelingen begrenst. Bij goed lokaal bestuur staat het algemeen belang voorop. Het weet wat er leeft in de gemeenschap, stimuleert deelname aan de lokale gemeenschap en laat zien wat het daarmee doet.

Ondersteunend onderzoek

De volgende vraag staat in dit project centraal: *Wat verstaan betrokkenen en belanghebbenden in de gemeente Bloemendaal onder goed openbaar bestuur (weerbaarheid, integriteit en*

¹ De Kenniswerkplaats Veiligheid & Veerkracht is een samenwerkingsverband van de afdeling Bestuurswetenschappen van de Vrije Universiteit en het Verwey-Jonker Instituut. Dit onderzoek maakt onderdeel uit van een tweede tranche van vijf gemeenten. De rapportages zijn alleen beschikbaar voor de desbetreffende gemeentes; voor het Ministerie van BZK wordt een overkoepelende analyse gemaakt.

kwaliteit), in welke mate weet het bestuur van Bloemendaal dit volgens hen te realiseren en welke verbeterpunten zijn mogelijk?

Het ondersteunende onderzoek wordt met verschillende methodieken uitgevoerd. Na een startbijeenkomst worden circa tien interviews gehouden met sleutelpersonen binnen de gemeente. Deze worden onder andere gebruikt ter voorbereiding van een enquête die de drie kernwaarden uitvraagt onder leden van het bestuur (B&W, gemeenteraad), leidinggevendenden van het ambtelijk apparaat en zogenaamde 'stakeholders' van de gemeente Bloemendaal (politie, OM en maatschappelijke organisaties).

Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenspraak met een klankbordgroep c.q. de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing. De lijst respondenten wordt in overleg met deze klankbordgroep vastgesteld. De vragenlijst wordt mede gebaseerd op eerder onderzoek en bestaande enquêtes en wordt anoniem ingevuld. De analyse van de resultaten zal gepaard gaan met een duiding van de onderzoekers. Een handelingsperspectief wordt in samenspraak met de klankbordgroep vastgesteld.

Plan van aanpak

Binnen het project ondernemen we achtereenvolgens de volgende activiteiten:

1. Startbijeenkomst met de klankbordgroep gericht op de praktische organisatie van het onderzoek: het bepalen van de onderzoeksgroep(en), planning, vaststellen van de topiclijst voor de interviews en de beoogde sleutelpersonen voor de interviews.
2. Veldwerk: interviews met een selectie van respondenten, uitsturen van enquête, monitoren van de respons en inzetten van activiteiten om de respons – indien nodig – te verhogen.
3. Analyse: data-schoning en analyse van de interviewverslagen. Rapportage van de bevindingen in een rapportage. De volgende onderwerpen komen aan de orde: beleidscontext; resultaten gesprekken; resultaten enquête; duiding van de resultaten.
4. Ontwikkelen van een handelingsperspectief. Op basis van de rapportage en een reflectie op handlingsperspectieven van andere gemeenten ontwikkelen we in samenspraak met de klankbordgroep een toekomstgericht handelingsperspectief.
5. Indien nodig zullen we naar aanleiding van deze bespreking enkele laatste wijzigingen doorvoeren.

Het onderzoek heeft een doorlooptijd van circa een half jaar. Het zal in het najaar van 2019 zijn afgerond. De gemeente bepaalt zelf wat ze doet met resultaten. Voor BZK worden deze geanonimiseerd meegenomen in een overkoepelende analyse.